

KUTSESTANDARD

Põllumajandustootja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Põllumajandustootja, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Taimekasvatus	Taimekasvatusspetsialist, tase 5
Veisekasvatus	Veisekasvatusspetsialist, tase 5
Seakasvatus	Seakasvatusspetsialist, tase 5
Lamba- ja/või kitsekasvatus	Lamba- ja/või kitsekasvatusspetsialist, tase 5
Hobusekasvatus	Hobusekasvatusspetsialist, tase 5
Linnukasvatus	Linnukasvatusspetsialist, tase 5
Küülikukasvatus	Küülikukasvatusspetsialist, tase 5
Karusloomakasvatus	Karusloomakasvatusspetsialist, tase 5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Põllumajanduse kutseala koosneb neljast kutsest: põllumajandustöötaja, tase 3; põllumajandustöötaja, tase 4; hobuhooldaja, tase 4 ja põllumajandustootja, tase 5.</p> <p>Põllumajandustootja, tase 5 on erialase töökogemusega spetsialist, kes planeerib, analüüsib, korraldab ja vastutab looma- või taimekasvatuse loomise (nii tava- kui mahetootmise) eest vastavalt spetsialiseerumisele. Ta toodab, esmatöötleb ja turustab põllumajandussaadusi.</p> <p>Tema peamisteks tööülesanneteks on ettevõtte tootmistegevuse kavandamine ja korraldamine, tootmismahutuste ja tööjõu vajaduste planeerimine, tööde juhtimine või teostamine, majandustegevuse üle arvestuse ja aruandluse pidamine, vajadusel ettevõtte esindamine ning klientide ja vahendajatega suhtlemine. Töötamine põllumajandustootjana eeldab tööd inimestega, organiseerides ja vastutades meeskonna töö eest. Ta on kursis oma valitud valdkonna arengutega ja on vajadusel valmis rakendama asjakohaseid muudatusi.</p> <p>Töötamine põllumajanduse tootmisettevõttes eeldab heade põllumajandustavade järgimist ja tegutsemist viisil, mis tagab ohutu toidu ja sööda tootmise.</p> <p>Põllumajandustootja, tase 5, kes töötab taimekasvatuses on spetsialiseerunud põllukultuuride (teravili, tehnilised kultuurid jm) ja rohumaaviljeluskultuuride tootmisele.</p> <p>Põllumajandustootja, tase 5, kes töötab loomakasvatuses on spetsialiseerunud vähemalt ühe põllumajanduslooma- ja/või linnuliigi kasvatussele.</p> <p>Põllumajandustootja, kes töötab segatootmises võib spetsialiseeruda mõlemale suunale või mitmele looma- ja/või linnuliigile.</p>
A.2 Tööosad
1. Juhtimine ja majandamine

Spetsialiseerumisega seotud tööosad**Taimekasvatus**

1. Külvipinna ettevalmistamine, külvamine ning põllumajandusliku maa ja põllukultuuride hooldamine
2. Põllukultuuride (v.a koresööt) koristamine, säilitamine ja arvelevõtmine
3. Koresööda (silo, hein jm) varumine
4. Põllumajandusmasinate (traktor, kombain) ja -seadmete (haakeriistad, kuivati jm) hooldamine ning remontimine

Veisekasvatus

1. Veiste hooldamine
2. Veiste söötmine
3. Veiste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Veiste karjatamine
5. Piima tootmine
6. Veiste taastootmine

Seakasvatus

1. Sigade hooldamine
2. Sigade söötmine
3. Sigade tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Sigade taastootmine

Lamba- ja/või kitsakasvatus

1. Lammaste ja/või kitsede hooldamine
2. Lammaste ja/või kitsede söötmine
3. Lammaste ja/või kitsede tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Lammaste ja/või kitsede karjatamine
5. Piima tootmine
6. Lammaste ja/või kitsede taastootmine
7. Lamba- ja kitsesaaduste tootmine

Hobusekasvatus

1. Hobuste hooldamine
2. Hobuste söötmine
3. Hobuste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Hobuste karjatamine
5. Hobuste taastootmine

Linnukasvatus

1. Lindude hooldamine
2. Lindude söötmine
3. Lindude tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Lindude taastootmine
5. Linnusaaduste tootmine

Küülikukasvatus

1. Küülikute hooldamine
2. Küülikute söötmine
3. Küülikute tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Küülikute taastootmine
5. Küülikusaaduste tootmine

Karusloomakasvatus

1. Karusloomade hooldamine
2. Karusloomade söötmine

3. Karusloomade tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel
4. Karusloomade taastootmine
5. Karusloomakasvatussaaduste tootmine
A.3 Töö keskkond ja eripära
Põllumajandustootja töö eeldab töötamist nii sise- kui välitingimustes, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel ning vajadusel öisel ajal. Oma töös puutub ta kokku erinevate allergeenidega (loomade karvad, taimekaitsevahendid, söödad, tolm, pesu- ja desinfektsioonivahendid, ravimid jm) ning tema töös võib esineda müra. Töö loomadega nõuab sõbralikku ja heatahtlikku käitumist oma hoolealustega ning nende vajaduste ja heaoluga arvestamist. Töö loomadega maandab stressi ja vabastab vaimsest (psühhosotsiaalsest) pingest.
A.4 Töövahendid
Põllumajandustootja töötab kutsealal kasutatavate põllutöömehhanismide, farmiseadmete ja -tarvikutega (sh infotehnoloogiline riist- ja tarkvara).
A.5 Töökohal vajalikud isikuomadused
Põllumajandustootja töö eeldab analüüsi- ja organiseerimisvõimet, füüsilise koormuse taluvust, head füüsilist vormi ja tervist. Vajalikud on pingetaluvus (öötöö, loomade sünnid ja surm jm), vastutus-, kohanemis- ja koostöövõime ning täpsus ja kohusetunne.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
5. taseme põllumajandustootja on enamasti erialane kutsekeskharidus või kutseoskused on omandatud töökohal või täiendusõppes ja pikaajaline töökogemus loomakasvatusevaldkonnas.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Taimekasvatusspetsialist, agronoom, veisekasvatusspetsialist, seakasvatusspetsialist, lamba- ja/või kitsekasvatusspetsialist, hobusekasvatusspetsialist, küülikukasvatusspetsialist, karusloomakasvatusspetsialist, linnukasvatusspetsialist, zootehnik, talunik.
A.8 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks
Töötamine taimekaitsevahenditega nõuab taimekaitsetunnistust vastavalt taimekaitsevaldkonnaseadusele. Töötamine liikurmasinatega nõuab juhtimisõigust vastavalt liiklusseadusele. Töötamine loomadega nõuab tervisetõendit vastavalt loomatauditõrje seadusele.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Põllumajandustootja, tase 5 spetsialiseerub vähemalt ühele loomaliigile ja/või taimekasvatusele. Kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 ja B.2.22 (läbiv kompetents) tõendamise ning spetsialiseerumisega seotud kompetentside tõendamine järgmiselt: Spetsialiseerumisel: taimekasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.2 – B.2.5 tõendamine; veisekasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.6-B.2.11 tõendamine, seakasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.6-B.2.8 ja B.2.12 tõendamine, lamba- ja/või kitsekasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.6 – B.2.10, B.2.13 ja B.2.14 tõendamine, hobusekasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.6 -B.2.9 ja B.2.15 tõendamine; linnukasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.6-B.2.8, B.2.16 ja B.2.17 tõendamine; küülikukasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.6-B.2.8, B.2.18 ja B.2.19 tõendamine, karusloomakasvatusspetsialistiks on lisaks nõutav kompetentside B.2.6-B.2.8, B.2.20 ja B.2.21 tõendamine.
B.2 Kompetentsid

B.2.1 Juhtimine ja majandamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) juhendab ja nõustab kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele, arvestades töö iseloomu ja keerukust ning töötaja oskusi; 2) korraldab ettevõtte tootmisega seonduvate tööülesannete täitmise, andes töötajatele asjakohaseid korraldusi; 3) koostab ja edastab aruanded ettevõtte juhtkonnale ja ametiasutustele vastavalt õigusaktide nõuetele; 4) koostab ettevõtte tootmise osa puudutava äriplaani, teostab majanduslikud arvestused, lähtudes äriplaanist ja ettevõtte eesmärkidest; 5) sõlmib klientide ja koostööpartneritega lepinguid ning kokkuleppeid tootmistegevuse sujuvaks toimimiseks, arvestades tootmise eesmärki; 6) korraldab toodangu valmisoleku müügiks ning tutvustab ettevõtte tootmisvõimalusi potentsiaalsetele klientidele ja koostööpartneritele, kasutades selleks sobivaid turundusvõtteid; 7) valib ja värbab töötajad, vormistab töölepingud, peab tööaja ja töötasu arvestust vastavalt ettevõtte töökorraldusele; 8) suunab töötajad vajalikku täiendusõppesse, arvestades tootmise vajadusi ning ettevõtte arengut. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ettevõtluse alused, 2) suhtlemise ja klienditeeninduse alused. 	
<p>Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.2 Külvipinna ettevalmistamine, külvamine ning põllumajandusliku maa ja põllukultuuride hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) korraldab külviplaani koostamise või koostab külviplaani ja vastutab põlluraamatu täitmise eest, arvestades kultuuride vaheldust, nende rotatsiooni, ettevõtte vajadusi (kariloomade olemasolu, sööda vajadus, karjamaade vajadus) ja võimalusi; 2) korraldab mullaproovide võtmise, lähtudes juhendist; analüüsib nende tulemusi ja koostab väetusplaani, lähtudes kasvatatavast põllukultuurist ja õigusaktidest tulenevatest piirangutest; 3) korraldab vajalikud mullaharimistööd, arvestades mullastikuolusid ja mullaharimisviise (otsekülv, minimeeritud ja tavaharimine); 4) korraldab seemnete kvaliteedi hindamise ja arvutab külvisenormi, arvestades seemnete kvaliteeti ja kasvatatavat põllukultuuri; korraldab seemnete töötlemise, valides ja tellides vajalikud taimekaitsevahendid; 5) korraldab põllukultuuride külvamise vastavalt külviplaanile ja kasvatatavale põllukultuurile, korraldab traktori ja külviku seadistamise, arvestades kasvatatava põllukultuuri eripära; 6) korraldab põllukultuuride väetamise vastavalt väetusplaanile ja vajadusel muud põllukultuuride hooldustööd; 7) hindab taimekaitsetööde vajalikkust ning korraldab taimekaitsetöid vastavalt eelnevale hinnangule ning järgib töö- ja keskkonnaohutusnõuetest kinnipidamist. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) põllu- ja rohumaa kultuuride enamlevinud sordid, nende omadused, kasvufaasid, taimekahjurid ja haigused; 2) taimehaiguste tunnused, levik, -kahjurite liigid ja tõrje; 3) mulla omadused ja mullaharimisviisid; 4) taimekaitsevahendite liigid ja nende kasutamise põhimõtted; 5) põllukultuuride seemnete kvaliteedinäitajad. 	
<p>Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja intervjuu</p>	
B.2.3 Põllukultuuride (v.a koresööt) koristamine, säilitamine ja arvelevõtmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hindab saagi küpsustaset, arvestades põllukultuuri kasutamise eesmärki ja taimekasvufaasi ning korraldab edasise tegevuse; 2) korraldab koristustehnika seadistamise vastavalt põllukultuurile; korraldab saagi koristamise ja äraveo põllult; kogub põllukultuuride koristamise käigus saadavad andmed ning määrab esialgse saagikuse; 	

<p>3) korraldab saagi kuivatamise ja sorteerimise; vajadusel koostab kuivatis töötamiseks juhised vastavalt kuivatustehnoloogiale; korraldab saagi ladustamise või ladustab saagi hoidlasse, arvestades hoiustamiseks ja säilitamiseks vajalikke nõudeid;</p> <p>4) korraldab saagist proovi võtmise vastavalt selle juhisele ja tellib vajalikud analüüsid; hindab saagi kvaliteeti vastavalt analüüsi tulemusele ja võtab saagi arvele vastavalt ettevõtte sisekorrale.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) põllu- ja rohumaa kultuuride enamlevinud sordid, nende omadused, kasvufaasid, taimekahjurid ja haigused;</p> <p>2) põllu- ja rohumaa kultuuride saagikoristusseadmed ning nende hooldamise põhimõtted;</p> <p>3) nõuded põllu- ja rohumaa kultuuride säilitustingimustele;</p> <p>4) põllu- ja rohumaa kultuuride kvaliteedinäitajad.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja intervjuu</p>	
B.2.4 Koresööda (silo, hein jm) varumine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1) hindab koresöödaks kasvatatavate põllukultuuride kasvufaasi, arvestades nende kasutamise eesmärki ja korraldab edasise tegevuse;</p> <p>2) korraldab varumisseadmete töökorda seadmise vastavalt varutavale koresöödale;</p> <p>3) korraldab koresööda varumise vastavalt tehnoloogiale ja eesmärgile; dokumenteerib varumise käigus saadavad andmed ning määrab esialgse saagikuse;</p> <p>4) korraldab koresööda hoiustamistingimuste ettevalmistamise vastavalt koresööda liigile ja säilitusnõuetele; korraldab vastavalt vajadusele säilitustarvikute (võrk, kile, konserveerimise preparaate jms) varumise ning koresööda hoidlasse ladustamise, tagades koresööda kvaliteedi säilimise;</p> <p>5) korraldab koresöödast proovi võtmise vastavalt proovi võtmise juhistele; tellib vajalikud analüüsid; hindab koresööda kvaliteeti sõltuvalt analüüsi tulemustest; võtab koresööda arvele vastavalt ettevõtte sisekorrale.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) koresöödaks kasutatavad põllu- ja rohumaa kultuuride sordid, nende omadused, kasvufaasid, taimekahjurid ja haigused;</p> <p>2) koresöödaks kasutatavate põllu- ja rohumaa kultuuride saagikoristusseadmed ja nende hooldamise põhimõtted;</p> <p>3) heintaimede arengufaasid ja küpsusastmed;</p> <p>4) nõuded koresööda säilitustingimustele ja hoiustamisviisid;</p> <p>5) koresööda kvaliteedinäitajad;</p> <p>6) koresööda varumise tehnoloogia (niitmine, närvutamine, kuivatamine, kaarutamine, vaalutamine, pressimine, tallamine, kogumine, kiletamine, konserveerimine, katmine).</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja intervjuu</p>	
B.2.5 Põllumajandusmasinate (traktor, kombain) ja -seadmete (haakeriistad, kuivati jm) hooldamine ning remontimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1) tagab masinate ja seadmete töökorrasoleku, korraldades nende igapäevast tehnikakontrolli ja hooldamist (puhastamine, määrimine jm);</p> <p>2) korraldab masinate ja seadmete ettevalmistamist hoiustamiseks või hooajatöödeks (puhastamine ja hooldamine), arvestades ettevõtte töökorraldust;</p> <p>3) korraldab töömasinate ja -seadmete kuluvosade seisundi määramist ja hindamist, lähtudes tootja remondijuhistest;</p> <p>4) korraldab masinate ja seadmete remonti ja vajadusel tööseadmete ning nende kinnitusmehhanismide osade asendamist vastavalt tootja remondijuhisele ja ettevõtte töökorraldusele.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) põllumajandusmasinate liigid (külvi-, saagikoristus- jm masinad ja seadmed) ja nende ehitus;</p> <p>2) põllumajandusmasinate ja -seadmete hooldamis- ja tööpõhimõtted;</p> <p>3) masinate ja seadmete kasutus- ja tööohutusnõuded.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja intervjuu</p>	

B.2.6 Loomade ja lindude hooldamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hoolitseb loomade või lindude üldise heaolu eest, puhastades söötmisala, jälgides sööda ja vee olemasolu, vajadusel reguleerides sisekliimat, sh valgustust, eemaldades sõnniku asemelt ja käikudest, jm, arvestades loomade või lindude pidamise eesmärki (noorloomad ja -linnud, suguloomad jt) ja tööde teostamise järjekorda; 2) grupeerib ja/või paigutab loomad või linnud ümber, arvestades nende kasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi; 3) vaatleb loomi või linde igapäevaselt haigete ja/või surnud loomade või lindude leidmiseks ning vajadusel eraldamiseks, registreerib ja edastab teabe vastavalt vajadusele ja kehtestatud korrale; 4) puhastab vajadusel loomad või linnud, arvestades nende heaolu ja pidamise eesmärki; 5) korraldab loomade sörgade ja küüniste ning lindude tiibade hooldamise vastavalt vajadusele; 6) kontrollib ja korraldab seadmete (sõnniku ja läga eemaldusseadmete, kliimaseadmete jm) töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab neid; 7) kavandab ja planeerib hooldamise käigus kogunenud teabe põhjal edasised tegevused olukorra parendamiseks ja hooldamise tegevuste paremaks korraldamiseks. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loomade ja lindude liigiomane käitumine; 2) loomade ja lindude heaolunõuded; 3) loomade ja lindude pidamisviisid ja rakendusala; 4) allapanuliigid; 5) loomade ja lindude fikseerimis- ja talutamisviisid, -meetodid ja -vahendid; 6) loomade ja lindude puhastamise, pesemise ja pügamise viisid ja vahendid; 7) sõnniku- ja jäätmekäitluse nõuded; 8) sõnniku ja läga eemaldusseadmete liigid ja nende hoolduspõhimõtted. 	
<p>Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.7 Loomade ja lindude söötmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hindab loomade või lindude toitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäänud sööda kogust ning registreerib kõrvalekalded vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse; 2) koostab söödaratsiooni, arvestades looma või linnu liiki, vanust, konditsiooni, toodangut jm; 3) planeerib söödavajaduse vastavalt toodangu mahule ja loomade arvule; korraldab sööda olemasolu ja ladustamise, arvestades hoiustamistingimusi ja ettevõtte töökorraldust; kontrollib sööda kvaliteeti visuaalselt ja organoleptiliselt; 4) hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, otsustab edasise tegevuse; 5) söötab ja joodab loomi või linde, kohendab vajadusel sööda vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja loomaliigile; 6) kontrollib söötmis- ja jootmiseseadmete töökorrasolekut ja vee olemasolu, vajadusel hooldab seadmeid või korraldab hoolduse. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) söötmise ja jootmise põhimõtted vastavalt looma- või linnuliigile; 2) söödaliigid (sh vesi), nende kvaliteedi- ja säilitusnõuded; 3) söötmisgraafiku põhimõtted, söödaratsioonid ja nendest kinnipidamise tähtsus; 4) söötmis- ja jootmiseseadmete tööpõhimõtted. 	
<p>Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.8 Loomade ja lindude tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hindab loomade või lindude üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas loomade või lindude käitumist (lamamine, söömine, liikumine, aktiivsus, käitumishälve jm), arvestades loomaliiki; vajadusel mõõdab looma kehatemperatuuri ning teavitab ja/või registreerib kõrvalekalded vastavalt ettevõtte sisekorrale; registreerib liigile mitteomase käitumise ning otsustab ja korraldab edasise tegevuse; 	

<p>2) tuvastab looma või linnu ägeda haigusliku seisundi ja/või trauma, arvestades erinevust normaalsest liigiomasest käitumisest/välimusest ning tabandumise kiirust ja ulatust; vajadusel eraldab terve ja haige looma või linnu ning teavitab loomaarsti ja korraldab edasise tegevuse;</p> <p>3) ravib haiget looma või lindu vastavalt loomaarsti raviskeemile ja kasutab ravimeid vastavalt loomaarsti ettekirjutusele;</p> <p>4) hindab looma/linnu sõrgade/küüniste seisundit ja teavitab kõrvalekalletest ning korraldab edasise tegevuse;</p> <p>5) korraldab haige, nõrga või vigastatud looma või linnu hukkamise (hädatapu), arvestades õigusaktide nõudeid;</p> <p>6) looma või linnu surma korral korraldab korjuse transpordi, hoiustamise, vajadusel matmise või hävitamise ning muud õigusaktide nõuetest tulenevad toimingud, arvestades ettevõtte sisekorda.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) loomade ja lindude anatoomia, füsioloogia ja psühholoogia (sh liigiomane käitumine) alused;</p> <p>2) loomade ja lindude heaolunõuded;</p> <p>3) loomade ja lindude tervishoiu alused;</p> <p>4) loomade ja lindude enamlevinud haiguste ja traumade liigid;</p> <p>5) ravimiarvestuse alused;</p> <p>6) loomade ja lindude esmaabi;</p> <p>7) loomatauditõrje põhimõtted;</p> <p>8) veterinaarkorralduse alused.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.9 Loomade karjatamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1) koostab karjatamisplaani, arvestades loomaliiki, rohumaade seisundit, asukohta ja varjualuse olemasolu; planeerib koostöös taimekasvatusspetsialistiga karjamaa vajaduse ja kasutuse;</p> <p>2) planeerib karjaaedade ja -teede rajamise, arvestades vajadust; korraldab karjaaedade ja -teede rajamise, hooldamise ja kontrollimise, arvestades karja tüüpi, karjamaa ja/või kopli suurust ja loomaliiki;</p> <p>3) planeerib karja ajamist vastavalt karjatamisplaanile, juhendab karjakut;</p> <p>4) planeerib sööda ja vee olemasolu karjatamisel, korraldab vee ja lisa söötade olemasolu, arvestades loomaliiki, taimiku kõrgust, ratsiooni;</p> <p>5) jälgib karja- ja heinamaade keskkonnaseisundit ning korraldab järelniitmist, arvestades taimestikku, maastikku, tallamist, liigniisketel aladel karjatamist jms;</p> <p>6) jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt; ohu või puuduste märkamisel kõrvaldab need ja teavitab vastutavat isikut;</p> <p>7) avastab indlevad loomad visuaalselt, tegutseb vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse;</p> <p>8) tuvastab poegiva või poeginud looma visuaalselt, abistab vastavalt vajadusele või korraldab abi; korraldab vajadusel poeginud looma ja sündinud järglase ümberpaigutamise.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) loomade ja lindude liigiomane käitumine;</p> <p>2) loomade ja lindude heaolunõuded;</p> <p>3) loomade ja lindude pidamisviisid ja rakendusala.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.10 Piima tootmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1) vastutab kvaliteetse piima tootmise eest, arvestades ettevõtte võimalusi;</p> <p>2) tagab lüpsiinventari olemasolu ja hindab selle korrasolekut, korraldab selle hooldamise ning ettevalmistuse lüpsiks; tagab lüpsiks vajalike puhastusvahendite ja desinfektsioonivahendite olemasolu;</p> <p>3) korraldab loomade grupeerimise ning suunamise lüpsile ja tagasi vastavalt ettevõtte töökorraldusele;</p> <p>4) korraldab lüpsimise ja kontrollib lüpsiprotseduuridest ning piimakäitlemise nõuetest kinnipidamist, juhendades lüpsjaid;</p> <p>5) korraldab inimtoiduks sobimatu piima käitlemise ning vajadusel korraldab haige lehma ravi; korraldab kontrolllüpsi, määrates piima koguse, tagades piimaproovide korrektse võtmise ja laborisse edastamise;</p> <p>6) korraldab lüpsiinventari ja piimajahuti pesemise ning pesuks vajalike pesuainete ja desinfektsioonivahendite olemasolu;</p>	

- 7) seadistab lüpsiroboti, arvestades looma piimatoodangu taset ja tervislikku seisundit ning looma anatoomilisi iseärasusi;
- 8) jälgib ja analüüsib lüpsitulemusi, lüpsiroboti tööprotsessi ning täiendsööda olemasolu, vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 9) kõrvaldab korralduste korral likvideerib need ja/või teavitab vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 10) korraldab looma kinnisperioodile ülemineku, arvestades tema füsioloogilisi näitajaid ja vastavalt sellele koostab kinnijätavate lehmade nimekirja; tagab vajaliku profülaktilise ravi, teavitades loomaarsti.

Teadmised:

- 1) looma liigiomane käitumine;
- 2) lüpsiinventari tööpõhimõtted;
- 3) hügieeninõuded lüpsmisel ja piimakäitlemisel.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.11 Veiste taastootmine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile;
- 2) avastab indleva veise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades veiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära ning otsustab edasise tegevuse;
- 3) valmistab veise paarituseks ja/või seemenduseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides veise, järgides hügieeninõudeid ja aretusplaani;
- 4) korraldab paarituse ja/või seemenduse ning bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise ja kasutamise vastavalt kehtestatud nõuetele;
- 5) kontrollib ja määrab veise tiinuse, märgistades ja registreerides tiine looma, ning otsustab edasise tegevuse, arvestades ettevõtte eripära;
- 6) leiab aborteerinud või mitte-tiineks osutunud veise, määrab selle seisundi ja otsustab edasise tegevuse, arvestades looma füsioloogilisi näitajaid;
- 7) hindab poegimisprotsessi kulgu visuaalselt, korraldab veise poegimisel abistamise, arvestades looma eripära; komplikatsioonide tekkimisel teavitab vajadusel loomaarsti; registreerib sünni ja korraldab vastsündinu märgistamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele;
- 8) tagab poeginud looma ja vasika heaolu, korraldades ja juhendades selle protsessiga seotud töötajaid; kõrvaldab korralduste korral otsustab edasise tegevuse;
- 9) korraldab lihavede noorloomade võõrutamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele.

Teadmised:

- 1) veiste aretuse alused;
- 2) veiste füsioloogia ja taastootmise alused;
- 3) veiste pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne);
- 4) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;
- 5) tööohutusnõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.12 Sigade taastootmine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile;
- 2) avastab indleva emise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades emiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära ning otsustab edasise tegevuse;
- 3) valmistab emise paarituseks/seemenduseks ette, vajadusel märgistades, eraldades ja fikseerides emise ning järgides hügieeninõudeid ja aretusplaani;
- 4) korraldab paarituse ja/või seemenduse ning bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise vastavalt kehtestatud nõuetele;
- 5) kontrollib ja määrab emise tiinuse, märgistades ja registreerides tiine emise ning otsustab edasise tegevuse, arvestades ettevõtte eripära;

- 6) leiab aborteerinud või mitte-tiineks osutunud emise, määrab selle seisundi ja otsustab edasise tegevuse, arvestades tema füsioloogilisi näitajaid;
- 7) korraldab osakondade ja sulgude poegimiseks ettevalmistamise, tagades nendes sobiva keskkonna (pesemine, desinfitseerimine ja temperatuur);
- 8) hindab emise poegimist visuaalselt, korraldab emise abistamise, arvestades looma eripära, komplikatsioonide tekkimisel teavitab vajadusel loomaarsti;
- 9) registreerib sünni ja korraldab järglase identifitseerimise (sälkimine, tätoveerimine, märgistamine jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele;
- 10) jälgib poeginud emist ja vastusündinute tervislikku seisundit ja käitumist visuaalselt, tagab vastsündinutele ohutuse (emise eest, toidu kättesaamine jm);
- 11) tagab poeginud emise ja vastusündinu heaolu (ternespiima olemasolu ja selle kättesaadavuse järglastele jm), korraldades ja juhendades selle protsessiga seotud töötajaid; kõrvalekallede korral otsustab edasise tegevuse;
- 12) korraldab sündinud põrsaste, hukkude ja surnultsündide registreerimise ja ümberpaigutamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele;
- 13) valib vajadusel ammehemised ja kasuemas vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 14) korraldab põrsaste hammaste lihvimise, sabade kupeerimise ja kultpõrsaste kastreerimise vastavalt ettevõtte töökorraldusele; teeb profülaktilised tööd (rauasüst jms) vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 15) korraldab põrsaste võõrutamise vastavalt aretusplaanile.

Teadmised:

- 1) sigade aretuse alused;
- 2) sigade füsioloogia ja taastootmise alused;
- 3) sigade pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne);
- 4) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;
- 5) tööohutusnõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.13 Lammaste ja/või kitsede taastootmine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile;
- 2) moodustab paaritusgrupid ja dokumenteerib need, arvestades tootmis- või aretussuunda ja innaaega (sügisel ja/või kevadel);
- 3) tuvastab poegiva ja/või poeginud ute visuaalselt ja eraldab ta teistest lammastest, arvestades lammaste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära ning otsustab edasise tegevuse;
- 4) jälgib ute poegimist ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab vajadusel loomaarsti; korraldab ute abistamise poegimisel, jälgides hügieeni ja abistatava looma tervislikku seisundit;
- 5) korraldab talle identifitseerimise (sälkimise, tätoveerimise, märgistamine jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 6) jälgib poeginud ute ja vastusündinu tervislikku seisundit ja käitumist visuaalselt, tagab tallele ternespiima ja ohutuse, arvestades olukorda; komplikatsioonide tekkimisel tegutseb oma pädevuse piires ning otsustab edasise tegevuse;
- 7) korraldab sündinud tallede, surnultsündide ja hukkude registreerimise vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 8) valib vajadusel amm-ute ja/või kasuemas vastavalt ettevõtte töökorraldusele;
- 9) korraldab tallede võõrutamise, arvestades tootmissuunda.

Teadmised:

- 1) lammaste ja kitsede tõud;
- 2) lammaste ja kitsede aretuse alused;
- 3) lammaste ja kitsede füsioloogia ja taastootmise alused;
- 4) lammaste ja kitsede pidamistingimused (allapanu, rühmade suurus jne);
- 5) tiinuse määramise võimalused;
- 6) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;
- 7) tööohutusnõuded.

Hindamismeetod(id):

praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus

B.2.14 Lamba- ja kitsesaaduste tootmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pügab lambad vastavalt juhistele; 2) sorteerib villa ja pakendab selle vastavalt juhistele; 3) valmistab lamba- või kitsenaha parkimiseks ette (soolab) vastavalt juhistele; 4) lüpsab piimalambad ja -kitsed vastavalt juhistele. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) naha ja villa liigid ning kvaliteediklassid; 2) naha parkimisviisid ja võimalused. 	
<p>Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.15 Hobuste taastootmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, arvestades ettevõtte aretus- ja tootmissuunda; 2) korraldab sugu- ja noorhobuste konditsiooni, pidamise tingimuste ning heaolu jälgimise, lähtudes looma liigiomasest käitumisest, soost, vanusest, tiinusest jms; 3) koostab aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile; 4) avastab visuaalselt inna, arvestades hobuste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära; 5) valmistab suguhobused paarituseks või seemenduseks ette, kontrollides, et õige mära ja täkk kokku saavad, järgides hügieeninõudeid ja aretusplaani; 6) korraldab suguhobuste transpordi paaritus- või seemenduspunkti, lähtudes hobuste ja inimeste turvalisusest ning järgides ohutusnõudeid; 7) tuvastab visuaalselt poegimiseelse seisundi, korraldab vajadusel abi osutamise varssumisel ja kõrvalekallete korral kutsub loomaarsti; 8) jälgib tiineks tunnustatud märadel ilmnevaid inna või aborteerumise tunnuseid, arvestades looma füsioloogilisi näitajaid ning teavitab loomaarsti ja teostab tema juhendamisel edasise tegevuse; 9) jälgib varssade iseseisvat söömist, seedimisprotsesside toimimist, tervislikku seisundit jne, vastavalt liigiomastele füsioloogilistele näitajatele, kõrvalekallete korral teavitab loomaarsti ja tegutseb vastavalt tema juhistele; 10) tagab varssunud märadele vajaliku hoolduse ja heaolu, korraldades ja juhendades selle protsessiga seotud töötajaid; kõrvalekallete korral konsulteerib loomaarstiga ja otsustab edasise tegevuse; 11) registreerib sünni, saadab aretusorganisatsiooni vastsündinu sünniteate ja tellib looma märgistamise, vastavalt õigusaktides kehtestatud nõuetele; 12) korraldab varsaga märade talutamise, karja komplekteerimise ja ajamise, lähtudes karja eripärast ning hobuste ja inimeste turvalisusest; 13) korraldab varssade sotsialiseerumise õpetamise (puhastamine, päitsestamine, jalgade andmine/tõstmine jm), lähtudes inimeste turvalisusest ja hobuste heaolust; 14) korraldab varssade võõrutamise, vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hobuste aretuse alused; 2) hobuste füsioloogia ja taastootmise alused; 3) hobuste tõud ja tüübid; 4) noorhobuste, sh varsa õpetamise alused; 5) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted; 6) noor- ja suguhobuste pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne) 7) tööohutusnõuded. 	
<p>Hindamismeetod(id): praktiline töö, vestlus ja kirjalik ülesanne</p>	
B.2.16 Lindude taastootmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, koostades lindude aretusplaani ja tõumunade haudeplaani, arvestades ettevõtte aretus- ja/või tootmissuunda, toomismahtu ja linnuliiki; 2) korraldab lindude kunstliku seemendamise, arvestades linnuliiki ja ettevõtte aretussuunda; 	

<p>3) korraldab haudemunade hautamiseks kogumise ja ettevalmistamise, tellib vajadusel inkubaatorite tööks vajalikud lisatarvikud;</p> <p>4) korraldab inkubaatorite olemasolu ja nende tõrgeteta töötamise, vajadusel hangib uued hautamiseseadmed;</p> <p>5) analüüsib munemise jõudluskontrolli andmeid ja arvestab nendega lindude söödaratsiooni koostamisel;</p> <p>6) korraldab haudemunade koorumisprotsessi läbiviimise, haudepraagi esinemisel analüüsib selle tekkepõhjusi ja otsustab edasise tegevuse;</p> <p>7) jälgib tibude kasvamist kunstemaperioodil, arvestades linnu liiki ja ettevõtte aretusplaani;</p> <p>8) valib tibude ja noorlindude kasvamiseks sobiva üleskasvatuse režiimi, arvestades ettevõtte aretussuunda ja linnu liiki.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) lindude bioloogia, füsioloogia ja taastootmise alused;</p> <p>2) lindude aretuse alused;</p> <p>3) lindude liigid ja tõud;</p> <p>4) haudurid ja nende režiimid;</p> <p>5) lindude pidamistingimused;</p> <p>6) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted;</p> <p>7) tööohutusnõuded.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.17 Linnusaaduste tootmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1) loob noorlinnuliha tootmissüsteemi, arvestades ettevõtte tootmissuunda ja linnu eripära;</p> <p>2) korraldab lindude hukkamise, lähtudes tootmisplaani ja lindude tapmisvanusest;</p> <p>3) koostab rasvase hane- ja pardimaksa tootmisskeemi, arvestades ettevõtte tootmissuunda ja linnu eripära;</p> <p>4) kontrollib rasvase hane- ja pardimaksa ning muude tapasaaduste kvaliteeti vastavalt kvaliteedinõuetele;</p> <p>5) korraldab kanalas munade kogumise ja sorteerimise vastavalt tootmisplaanile;</p> <p>6) korraldab munade pakkimise transportkastidesse ja ladustamise, arvestades tellimust;</p> <p>7) korraldab linnusulgede puhastust, pesemist, kuivatamist, sorteerimist, vajadusel pakendamist, arvestades ettevõtte tootmissuunda ja tellimusi.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) enamlevinud linnusaadused (sh tapasaadused);</p> <p>2) linnusaaduste esmase kvaliteedi kontrollimise põhimõtted.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.18 Küülikute taastootmine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1) korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile;</p> <p>2) avastab indleva küüliku visuaalselt, arvestades küülikute füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära, ning otsustab edasise tegevuse;</p> <p>3) valmistab küüliku seemenduseks/paarituseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides ta, järgides hügieeninõudeid ja aretusplaani;</p> <p>4) korraldab bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise ja kasutamise vastavalt kehtestatud nõuetele;</p> <p>5) korraldab puuri poegimiseks ettevalmistamise, tagades selles sobiva keskkonna (puhtus, temperatuur jm);</p> <p>6) tuvastab küüliku poegimise vastavalt ettevõtte töökorraldusele;</p> <p>7) korraldab sündinud poegade, hukkude ja surnultsündide registreerimise vastavalt ettevõtte töökorraldusele, vajadusel korraldab nende ümberpaigutamise;</p> <p>8) jälgib pesakonna tervislikku seisundit ja käitumist, tagab vastasündinute ohutuse, arvestades küülikute liigiomast käitumist ja juhendades töötajaid;</p> <p>9) valib vajadusel ammküülikud ja kasuemas vastavalt tootmissuunale;</p> <p>10) identifitseerib potentsiaalsed tõuküülikud (tätoveerib, märgistab jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele;</p> <p>11) korraldab küülikute võõrutamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele.</p>	
<p>Teadmised:</p>	

1) küülikute aretuse alused; 2) küülikute füsioloogia ja taastootmise alused; 3) küülikute pidamistingimused (allapanu, puuri ja pesakasti suurus jne); 4) küülikute tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted; 5) tööohutusnõuded.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus	
B.2.19 Küülikusaaduste tootmine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) korraldab nahastamiseks loomade valimise ja märgistamise, arvestades aretusplaani; 2) korraldab nahastuse eelselt ruumide ettevalmistamise, lähtudes ettevõtte töökorraldusest; 3) korraldab küülikute tapmise, arvestades õigusaktide nõudeid; 4) korraldab nahastamise, nahkade puhastamise ja kuivatamise nahalaudadel, arvestades ettevõtte töökorda; 5) sorteerib ja hindab nahad, arvestades sorteerimise ja hindamise meetodikaid; 6) töötleb küülikute lihakehad ja valmistab need ette müügiks, arvestades õigusaktide nõudeid.	
Teadmised: 1) naha liigid ja kvaliteediklassid; 2) lihakehade töötlemise ja müügiga seotud õigusaktid.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus	
B.2.20 Karusloomade taastootmine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: lähtudes karuslooma liigist 1) korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, tagades emaste sigivuse ning viljakuse; 2) koostab aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunale ning valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile; 3) valmistab karuslooma seemenduseks/paarituseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides ning järgides hügieeninõudeid; 4) korraldab bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise ja kasutamise vastavalt kehtestatud nõuetele; 5) korraldab puuri poegimiseks ettevalmistamise, tagades selles sobiva keskkonna (puhtus, temperatuur jm); 6) tuvastab karuslooma poegimise ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab loomaarsti vastavalt ettevõtte töökorraldusele; 7) registreerib sündinud pojad, hukud ja surnultsünnid vastavalt ettevõtte töökorraldusele; vajadusel teeb ümberpaigutamist; 8) jälgib pesakonna tervislikku seisundit ja käitumist, tagab vastsündinute ohutuse, arvestades karuslooma liigiomast käitumist ja juhendades töötajaid; 9) valib vajadusel ammemad ja kasuemad vastavalt tootmissuunale; 10) identifitseerib potentsiaalsed aretusloomad (tätoveerib, märgistab jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele; 11) võõrutab pojad vastavalt ettevõtte töökorraldusele.	
Teadmised: 1) karusloomade aretuse alused; 2) karusloomade liigid ja liigiomase käitumise põhimõtted; 3) karusloomade bioloogia, füsioloogia ja taastootmise alused; 4) karusloomade pidamistingimused (allapanu, puuri suurus jne); 5) tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted; 6) tööohutusnõuded.	
Hindamismeetod(id): praktiline töö, kirjalik ülesanne ja intervjuu	
B.2.21 Karusloomakasvatussaaduste tootmine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) valib nahastamiseks loomad välja ja märgistab need, järgides tööplaani;	

<p>2) korraldab nahastuse eelselt nahastuse ruumide ettevalmistuse ja sisseseade hoolduse, lähtudes ettevõtte töökorraldusest;</p> <p>3) korraldab karusloomade hukkamise vastavalt tööplaanile ja õigusaktide nõuetele;</p> <p>4) korraldab nahastamise ja nahkade puhastamise vastavalt töökorrale;</p> <p>5) korraldab nahkade trummeldamise, kuivatamise ja sorteerimise (emaslooma ja isaslooma nahad) vastavalt kehtestatud nõuetele;</p> <p>6) korraldab nahkade pakendamise vastavalt tellimusele.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) naha liigid ja kvaliteediklassid.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>praktiline töö, kirjalik ülesanne ja vestlus</p>	
B.2.22 Põllumajandustootja, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1) püstitab selged eesmärgid, planeerib tegevusi ja arvestab võimalike muutustega; jälgib tootmisprotsessi jooksul tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist;</p> <p>2) analüüsib tootmisprotsessiga seonduvat teavet; organiseerib ressursse ülesannete täitmiseks; langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka riskid ja riski sisaldavad otsused);</p> <p>3) koostab ettevõtte tööks vajalikke juhendeid, töökorraldusi, -eeskirju ning ohutusnõudeid; vastutab enda ja oma tööühma tööülesannete täitmise eest;</p> <p>4) teeb koostööd klientide ja koostööpartneritega, tagab tulemusliku meeskonnatöö;</p> <p>5) kujundab töötajate vastutustundlikku suhtumist keskkonda;</p> <p>6) kannab hoolt heakorra, puhtuse ja meeldiva keskkonna eest ettevõttes, järgides mikrokliimat, hügieeninõudeid ja kasutades puhastus- ja desinfektsioonivahendeid (sh desinfektsioonimatid);</p> <p>7) täiendab ennast tööalaselt, õpib ja omandab uusi töövõtteid, -meetodeid ja -tehnikaid; jagab oma teadmisi ja valdkonna spetsiifikat kolleegidega;</p> <p>8) kavandab töötajate täiendusõpet, lähtudes ettevõtte eesmärkidest;</p> <p>9) vajadusel oskab käituda kriisiolukordades: loomadega seotud olukorrad (näiteks vigastused, taudid, haigused jms), põllumajandushoonetega seotud olukorrad (näiteks põleng, veekahjustused, elektrikatkestused jms), inimestega seotud olukorrad (näiteks traumad, haigused jms), osutab esmaabi nii inimestele kui loomadele;</p> <p>10) suhtleb eesti keeles tasemel B2 ja võõrkeeles tasemel B1 (vt Lisa 1);</p> <p>11) kasutab oma töös arvutit: AO1-AO4 ja AO7 (vt Lisa 2).</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) kutsealaga seonduvate õigusaktide (sh Euroopa otsekohalduvad määrused) nõuded, sh nõuded toidule ja toidu kätlemisele ning nendest tulenevate dokumentide täitmine (tauditõrje jms);</p> <p>2) töökeskkonna ja tööohutuse nõuded.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.</p>	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-17042018-1.8/7k

2. Kutsestandardi koostajad	Tanel-Taavi Bulitko, Eesti Töuloomakasvatavate Ühistu Asso Einberg, Lääne-Virumaa Põllumajanduse Nõuandekeskus Hanna Kreen, Põllumajandusministeerium Merle Kruus, Eesti Tõusigade Aretusühistu Küllli Marrandi, Järvamaa Kutsehariduskeskus Salme Mitt, karusloomakasvatuse konsulent Ann Riisenberg, Eesti Põllumeeste Keskliit Aita Sauemägi, SA Innove Küllli Vikat, Eesti Lambakasvatavate Selts Eksperdid: Matti Piirsalu, Eesti Linnukasvatavate Selts Professor Harald Tikk, linnukasvatavaja
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	17.04.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	16.04.2019
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	1311 Põllumajandus- ja metsandusjuhid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Farmer, level 5
Vene keeles	Фермер
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	